

ВИЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

*І. І. Рекуненко, д. е. н., доцент, ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України», rekunenko@mail.ru*

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: економіко-математичного моделювання та статистичного – при визначенні критеріїв інформаційної ефективності ринку, наукової абстракції – для обґрунтування необхідності використання показників всіх сегментів фінансового ринку для визначення його інформаційної ефективності.

Результати. Визначено ступінь інформаційної ефективності фінансового ринку України. В основі праці – гіпотеза ефективного ринку. Вона передбачає, що ціна фінансового інструмента повністю відображає всю інформацію, яка стосується даного активу. Залежно від різновиду інформації, що використовується, розрізняють слабку, середню та сильну форми ефективності ринку. Тестування ефективності ринку базується на перевірці гіпотези по реальним статистичним даним. У дослідженні використовуються три статистичні методи. У якості вихідних даних взято значення динаміки показників середньозваженої відсоткової ставки міжбанківського ринку, середньозваженого курсу міжбанківського валютного ринку та індексу ПФТС.

Доведено, що всі сегменти фінансового ринку в однаковій мірі відповідають ознакам ефективного або неефективного ринку. Так, для 2009 р. характерною є ефективність кожного із сегментів, а для 2011 р. і 2013 р. усі сегменти ринку можна вважати неефективними. У той же час для 2010 і 2012 рр. однозначних висновків зробити не можна, однак враховуючи те, що гіпотеза ефективного ринку була підтверджена лише для одного із його сегментів, на нашу думку, це може бути підставою вважати, що в зазначений період фінансовий ринок не був ефективним.

Новизна. Розроблено науково-методичний підхід до виявлення форми інформаційної ефективності фінансового ринку та встановлення шляхом аналізу динаміки показників середньозваженої відсоткової ставки міжбанківського ринку, середньозваженого курсу міжбанківського валютного ринку та індексу ПФТС, відповідності ціни фінансових активів наявній ринковій інформації, що дає змогу інвестору приймати рішення про доцільність проведення операцій з фінансовими активами.

Практична значущість. Результати дослідження ступеня інформаційної ефективності фінансового ринку можуть надати інвестору інформацію відносно того, чи є на ринку

можливість проводити масові спекулятивні операції. яку стратегію варто обрати для формування портфеля цінних паперів або здійснення інших інвестицій.

Ключові слова: ефективність, інформація, фінансовий ринок, форми ефективності, гіпотеза, валютний курс, фондовий індекс, ставка відсотка.

Література

1. Боди З. Финансы.: Пер. с англ. / З. Боди, Р. Мертон. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2005. – 592 с.
Bodi Z. *Finansy* [Finance]: Per. s angl. / Z. Body, R. Merton. – М. : Izdatelskiy dom «Vilyams», 2005. – 592 p.
2. Буренин А. Н. Рынок ценных бумаг и производных финансовых инструментов / А. Н. Буренин. – М. : 1 Федеративная Книготорговая Компания, 1998. –352 с.
Burenin A. N. *Rynok tsennykh bumag i proizvodnykh finansovykh instrumentov* [Valuable papers market and derivate financial instruments] / A. N. Burenin. – М. : 1 Federativnaya Knigotorgovaya Kompaniya, 1998. –352 p.
3. Иванченко И. С. Оценка воздействия конъюнктуры финансового рынка на динамику промышленного производства: монография / И. С. Иванченко. – Ростов-на-Дону : Изд-во РГЭУ «РИНХ», 2005. – 198 с.
Ivanchenko I. S. *Otsenka vozdeystviya konyunktury finansovogo rynka na dinamiku promyshlennogo proizvodstva* [Evaluation financial market conjuncture influence on industrial production dynamic]: monografiya / I. S. Ivanchenko. – Rostov-na-Donu : Izd-vo RGEU «RINKh», 2005. – 198 p.
4. Kendall M. G. The analysis of economic time-series. Part 1. Prices / M. G. Kendall // Journal of the Royal Statistical Society. – 1953, V. 96. – P. 11–25.
5. Мандельброт Б.. (Не)послушные рынки: фрактальная революция в финансах / Б. Мандельброт, Р. Хадсон.; пер. с англ – М. : Вильямс, 2006. – 400 с.
Mandelbrot B. *(Ne)poslushnye rynki: fraktalnaya revolyutsiya v finansakh* [(Non)obedient markets: fractal revolution in finances] / B. Mandelbrot, R. Khadson; per. s angl. – М. : Vilyams, 2006. – 400 p.
6. Боди З. Принципы инвестиций / З. Боди, А. Кейн, А. Маркус; пер. с англ. – М. : Из-во «Вильямс», 2002. – 280 с.
Body Z. *Printsipy investitsiy* [Investments principles] / Z. Body, A. Keyn, A. Markus; per. s angl. – М. : Izd-vo «Vilyams», 2002. – 280 p.
7. Модильяни Ф. Сколько стоит фирма? / Ф. Модильяни, М. Миллер. – М. : Дело, 2001. – 272 с.
Modilyani F. *Skolko stoit firma?* [How many firm cost?] / F. Modilyani, M. Miller. – М. : Delo, 2001. – 272 p.
8. Влияние финансовых рынков на развитие корпораций реального сектора российской экономики: монография; под ред. В. Ю. Наливайского / В. Ю. Наливайский, И. С. Иванченко, Л. В. Шишкина, Ю. С. Жаркова, И. В. Рыбчинская, Ю. В. Лахно, Т. И. Демиденко, С. Ю. Козлова, В. Ю. Якушев – Ростов-на-Дону : Изд-во РГЭУ «РИНХ», 2009. – 285 с.
Vliyanie finansovykh rynkov na razvitie korporatsiy realnogo sektora rossiyskoy ekonomiki [Influence finance markets on corporations development of Russian economics real sector]: monografiya; pod red. V. Yu. Nalivayskogo / V. Yu. Nalivayskiy, I. S. Ivanchenko, L. V. Shishikina, Yu. S. Zharkova, I. V. Rybchinskaya, Yu. V. Lakhno, T. I. Demidenko, S. Yu. Kozlova, V. Yu. Yakushev – Rostov-na-Donu : Izd-vo RGEU «RINKh», 2009. – 285 s.
9. Некрасова И. В. Определение степени эффективности российского фондового рынка на современном этапе функционирования / И. В. Некрасова // Journal of economic regulation (Вопросы регулирования экономики). – 2010. – № 2 (том 1). – С. 5–15.
Nekrasova I. *Opredeleniye stepeni effektivnosti rosiyskogo fondovogo rynka na sovremennom etape funktsionirovaniya* [Determination of the effectiveness of the stock market of Russia at the present stage operation] / Nekrasova I. // Journal of economic regulation (Voprosy regulirovaniya ekonomiki) – 2010. – № 2 (tom 1). – P. 5–15.
10. Фаботци Ф. Управление инвестициями / Ф. Фаботци; пер. с англ. – М. : Ифра-М, 2000. – 320 с.
Fobotstsi F. *Upravlenie investitsiyami* [Investments management] / F. Fobotstsi; per. s angl. – М. : Infra-M, 2000. – 320 p.
11. Баторшина А. Ф. Дослідження ефективності фондового ринку України / А. Ф. Баторшина // Міжнародна економічна політика: Науковий журнал. – 2006. – № 4. – С. 101–121.
Batorshyna A. *Doslidzhennia efektyvnosti fondovoho rynku Ukrainy* [Investigation of the effectiveness of the stock market of Ukraine] / A. Batorshyna // Mizhnarodna ekonomichna polityka: Naukoviy zhurnal. – 2006. – № 4. – P. 101–121.
12. Домбровский В. С. Гипотеза эффективного рынка как сучасна концепція фондового ринку / В. С. Домбровский, О. Л. Пластун, В. Л. Пластун // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 1. – С. 14–19.

- Dombrovskiy V. *Gipoteza efektyvnoho rynku yak suchasna kontseptsiiia fondovoho rynku* [Hypothesis of efficient market as a modern concept of stock market] / V. Dombrovskiy, O. L. Plastun, V. L. Plastun // Aktualni problemy ekonomiky. – 2013. – № 1. – P. 14–19.
13. Краснова І. В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / І. В. Краснова // Проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 129–134. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pekon_2014_1_19.pdf
- Krasnova I. V. *Fondoviy rynek v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku* [Ukrainian fond market: condition and development perspectives] [Elektronniy resurs] / I. V. Krasnova // Problemy ekonomiky. – 2014. – № 1. – P. 129–134. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pekon_2014_1_19.pdf
14. Назарчук, М. І. Аналіз стану та перспектив розвитку фондового ринку України / М. І. Назарчук // Фінанси України. – 2007. – № 12. – С. 83–95
- Nazarchuk, M. I. *Analiz stanu ta perspektiv rozvytku fondovoho rynku Ukrainy* [Condition analyses and Ukrainian fond market development perspectives] / M. I. Nazarchuk // Finansy Ukrainy. – 2007. – № 12. – P. 83–95
15. Парандій О. Гіпотези ефективного ринку та випадкових блукань на фондовому ринку України / О. Парандій, О. Філонов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 7–8. – С. 30–37.
- Parandiy O. *Gipotezy efektyvnoho rynku ta vypadkovykh blukan na fondovomu rynku Ukrainy* [Hypothesis of efficient market and random walks on the stock market of Ukraine] / O. Parandiy, O. Filonov // Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini. – 2013. – № 7–8. – P. 30–37.
16. Шапран В. С. Становлення ринку цінних паперів в Україні: теоретичний аналіз проблеми / В. С. Шапран // Фондовий ринок. – 2002. – № 16. – С. 16–21.
- Shapran V. S. *Stanovlennia rynku tsinnykh paperiv v Ukraini: teoretychniy analiz problemy* / [Market valuable papers in Ukraine becoming: problem theoretical analyses] / V. S. Shapran // Fondoviy rynok. – 2002. – № 16. – P. 16–21.